

Asociația pentru Politică Externă, împreună cu Friedrich-Ebert-Stiftung, vă propune un Newsletter pe subiecte de politică externă și integrare europeană a Republicii Moldova. Newsletter-ul este parte a proiectului comun „Dialoguri de politică externă”.

foreign policy association
APE
asociația pentru politică externă

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

NEWSLETTER

BULETIN LUNAR • IANUARIE 2019 • NR.1 (155)

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Newsletter-ul este realizat de Sorina Ștefăruță, redactor-coordonator

TEMELE EDIȚIEI:

- 1.** *ES Daniel Ioniță, Ambasadorul României la Chișinău: „Îmi doresc ca principiile și valorile care guvernează politicile comune ale Uniunii Europene să iradiază pozitiv și în Republica Moldova”*
- 2.** *Editorial de ES Luminița Odobescu, Ambasadoare, Reprezentantă permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană: „Prioritățile Președinției române, strâns corelate cu așteptările cetățenilor europeni”*
- 3.** *Radu Magdin, analist politic: „Misiunea României, în aceste șase luni, este să fie liantul dintre Est și Vest”*
- 4.** *Opinia expertului. Dionis Cenușă: „Așteptările autorităților moldovenești de la Președinția română a UE sunt mult prea mari”*

Importante, pe scurt



Deși societatea moldovenească încă nu a atins un consens deplin referitor la politica externă a statului, există totuși o majoritate considerabilă care se pronunță clar în favoarea vectorului european. Iar punerea în aplicare a Acordului de Asociere s-a regăsit mereu în topul priorităților Guvernului. Declarațiile îi aparțin Premierului Pavel Filip și au fost făcute cu prilejul Zilei Diplomatiei, serbată la 17 ianuarie. Șeful Executivului a apreciat, în special, contribuția corpului diplomatic în procesul de reglementare transnistreană, inclusiv prin adoptarea anul trecut, de către Adunarea Generală a ONU, a Rezoluției „Cu privire la retragerea completă și necondiționată a formațiunilor militare străine de pe teritoriul Republicii Moldova”. Prim-ministrul a menționat că mai sunt încă foarte multe de făcut pentru a ne promova țara pe arena internațională. „Cred totuși că beneficiile pe care le aduce parcursul european vor consolida treptat societatea și ne vor aduce consensul. Vreau să vă asigur că Republica Moldova va rămâne ancorată ferm pe modelul european de dezvoltare, iar Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va continua să joace rolul central în coordonarea acestui parcurs”, a spus Prim-ministrul.



Desfășurarea procesului electoral în Republica Moldova a constituit subiectul-cheie al întrevederii pe care, la sfârșitul lunii ianuarie, Prim-ministrul Pavel Filip a avut-o cu Ambasadorul Statelor Unite ale Americii la Chișinău, Derek J. Hogan. Oficialii au făcut un schimb de opinii privind campania electorală, care tocmai a debutat și au discutat despre dinamizarea dialogului moldo-american, inclusiv despre impulsivizarea cooperării în domeniile tehnologiei informației și a securității cibernetice. Premierul a reconfirmat determinarea Guvernului de a asigura un proces electoral corect, transparent, liber și în conformitate cu toate normele internaționale. În acest scop, a subliniat el, au fost invitați mai mulți observatori străini pentru monitorizarea alegerilor, iar în secțiile de vot for fi instalate camere de luat vederi. Totodată, Premierul a solicitat să fie asigurată o atitudine obiectivă din partea observatorilor și a partenerilor.



Republica Moldova, Georgia și Ucraina vor coopera pentru combaterea amenințărilor hibride din cele trei țări, se arată într-o declarație comună, semnată de către Președinții Parlamentelor de la Chișinău, Tbilisi și Kiev. Astfel, cele trei foruri legislative s-au angajat să identifice soluții pentru crearea unor celule anti-hibride și pentru desemnarea Punctelor Naționale de Contact care vor primi, vor analiza și vor partaja informații specifice legate de indicatorii și avertismentele privind amenințările hibride. Documentul subliniază că amenințările hibride urmăresc să exploateze vulnerabilitățile unei țări și adesea încearcă să submineze valorile și libertățile fundamentale ale democrației, dar sunt și surse de amenințare pentru sistemele energetice, financiar, de transport, apărare, sănătate publică ori securitate alimentară. Semnatarii și-au exprimat voința să adere, în calitate de participanți sau observatori, la Centrul european de excelență pentru combaterea amenințărilor hibride (Hybrid CoE) și la alte structuri europene de resort. La fel, ei încurajează asistența reciprocă între țări, dar și sprijinul din partea UE și SUA pentru a îmbunătăți capacitățile instituțiilor din cele trei state și a crește gradul lor de rezistență pentru a răspunde la amenințările comune și a consolida securitatea în regiune.

România la cârma UE: pentru Europa coeziunii



Chișinău, 30 ianuarie 2019. Ambasadorul Daniel Ioniță prezintă Prioritățile Președinției României a Consiliului UE

Sorina Ștefăruță

Coeziunea, acesta este cuvântul ce se anunță drept laitmotivul primului mandat românesc la Președinția Uniunii Europene. Un mandat ambițios, care capătă din ce în ce mai multe turații pentru a

realiza de o manieră cât mai bună prioritățile structurate în baza celor patru piloni de acțiune: Europa convergenței: creștere, coeziune, competitivitate, conectivitate; Europa siguranței; Europa actor global; Europa valorilor comune. O

misiune de-a dreptul temerară într-o perioadă în care Uniunea Europeană va trebui să gestioneze cel puțin două provocări majore - Brexit-ul britanic, primul exercițiu de pășire a UE de către un stat-membru și

► alegerile în Parlamentul European, pentru care, nu încapе îndoială, se vor avânta cu același zel și eurofilii convinși, și euroscepticii de pe tot întinsul comunitar.

„Viziunea pe care o va proiecta România pe durata mandatului său la UE va fi construită în jurul principiului coeziunii - un concept care acoperă multe dintre realitățile ce trebuie acomodate în contextul european actual. Acest obiectiv este reflectat și în mottoul Președinției române a UE - Coeziunea, o valoare comună europeană. România are șansa de a-și demonstra sprijinul puternic pe care îl acordă proiectului european al integrării și coeziunii. Vom acționa ca un broker onest pentru a identifica soluții și a permite avansarea agendei europene pe toate dosarele aflate în discuție în acest moment la nivel comunitar”. Sunt câteva dintre declarațiile făcute de ES Daniel Ioniță, Ambasadorul României în Republica Moldova, în cadrul evenimentului public de prezentare a Priorităților Președinției României a Consiliului UE, organizat la 30 ianuarie de către echipa Ambasadei în comun cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE).

Cum și dacă va „atinge” realitățile din Republica Moldova această atât de apropiată nouă - și geografic, și ca spirit - Președinție a UE? Este întrebarea la care ne-am propus să aflăm răspunsul în prima, din 2019, ediție a Buletinului informativ „Sinteze și Dezbateri de Politică Externă”. Lectură plăcută tuturor!

Îmi doresc ca principiile și valorile care guvernează politicile comune ale Uniunii Europene să iradieze pozitiv și în Republica Moldova

ES Daniel Ioniță, Ambasadorul României la Chișinău



„Sunt pilonii ce reprezintă esența viziunii României asupra manierei în care considerăm că trebuie să avansăm agenda noastră comună și să răspundem misiunii de înaltă responsabilitate ce ne-a fost încredințată”, spune Excelența sa Daniel Ioniță, Ambasadorul României la Chișinău. Cum se vor realiza de facto aceste priorități și care va fi ecoul lor în Republica Moldova, unde la fel locuiesc sute de mii de cetățeni români, aflați din interviul ce urmează.

Suntem, deopotrivă, un stat european și un important actor regional

■ Excelență, înainte de toate, felicitări cu prilejul preluării de către România, pentru prima dată în cei 12 ani de la aderarea la UE, a Președinției rotative a Uniunii Europene. Care este, în opinia Dumneavoastră, semnificația acestui eveniment pentru românul simplu? Căci pentru clasa politică el înseamnă, cu certitudine, multă muncă la nivel comunitar și încercare de coeziune acasă.

■ Vă mulțumesc și mă bucură încrederea dvs. pentru această responsabilitate foarte mare, pe care România și-a asumat-o cu toată hotărârea și energia. Este o șansă uriașă pentru toți cetățenii români să se simtă cetățeni europeni,

Din 1 ianuarie 2019, Uniunea Europeană s-a apropiat mai mult ca niciodată de Republica Moldova. O apropiere metaforică, bineînțeles, căci frontierele au rămas pe loc, iar UE a venit și mai aproape doar ca urmare a preluării, de către România, a Președinției semestriale a Consiliului UE. Un mandat care, printre prioritățile-cheie, vizează subiecte precum retragerea Marii Britanii din UE; Summit-ul de la Sibiu - prima reuniune europeană la vârf din istorie ce va avea loc chiar de Ziua Europei, la 9 mai; alegerile pentru Parlamentul European din 23-26 mai. Sunt priorități ce derivă din cei patru piloni, pe care și-a construit Bucureștiul prima Președinție a UE: „Europa convergenței”, „Europa siguranței”, „Europa, actor global” și „Europa valorilor comune”.

cetățeni ai unei Europe puternice. Acest moment reprezintă o reconfirmare că munca depusă în perioada de preaderare și în cei 12 ani scurși de la momentul aderării României la blocul comunitar a dat rezultate, și putem afirma fără să greșim că românii sunt printre cei mai puternici susținători ai proiectului european.

■ **Cum a evoluat România în acești 12 ani - economic, social, politic? A reușit Bucureștiul să se impună ca un lider, cel puțin, regional? Pentru noi, cei din stânga Prutului, România rămâne un model și asta deoarece, parafrazând o veche baladă, are și drumuri mai bune, și economie mai prosperă, și justiție mai justă. Este însă România așa cum și-au imaginat-o românii acum 12 ani?**

■ Chiar dacă aderarea, în 2007, a României la Uniunea Europeană a reprezentat o recunoaștere a eforturilor de preaderare, procesul de integrare europeană este unul mult mai complex și de durată. Toți indicatorii socio-economici dovedesc viabilitatea acestui proiect de țară și reconfirmă plenar eforturile conjugate ale întregii societăți românești. Nimeni nu contestă faptul că România este un stat european, totodată, prin proiectele, experiențele și interacțiunile avute, România se profilează și ca un actor important, ascultat și respectat, în regiunea sa de apartenență geografică. Fiecare cetățean român își imaginează țara în felul său și cred că putem găsi 20 de milioane de posibile răspunsuri aici, dar sunt convins că fiecare răspuns are în comun dorința de prosperitate, securitate și stabilitate.

■ **Mai este România în topul țărilor pro-UE, într-o Uniune în care tot mai des se fac auzite voci care contestă necesitatea proiectului comunitar? Ce ne poate ajuta - și peste Prut, și aici - să nu cădem/eșuăm în anti-europeism?**

■ Cu siguranță, da. Cu toate acestea, în continuare, trebuie să promovăm neobosiți valorile și principiile pe care se bazează construcția europeană, să conștientizăm și să internalizăm mottoul Uniunii Europene, „Uniți în diversitate”, precum și să combatem alte valori contrare, artificiale, precum populismul, șovinismul, extremismul și iliberalismul. Acest motto este expresia fidelă a dinamismului proiectului european, a perenității sale și a capacității de a se adapta mereu realităților fără a renunța la principiile și valorile fondatoare.

Toate prioritățile vizează, într-o anumită măsură, și Republica Moldova

■ **Cei patru piloni tematici pe care este construită agenda de lucru a primei Președinții române a UE sunt: Europa convergenței, Europa siguranței, Europa, actor global și Europa valorilor comune. Se regăsește în vreunul dintre acești piloni fundamentali Republica Moldova și în ce mod?**

■ Asumarea, de către România, a Președinției Consiliului UE este un moment semnificativ, pe care dorim să îl valorificăm prin conturarea unor priorități consistente atât în beneficiul cetățeanului, ca destinatar primordial al proiectului european, cât și în plan extins, pentru a consolida rolul Uniunii la nivel global. În ceea ce privește Republica Moldova, consider că pentru ea, înainte de toate, mandatul Președinției române a UE va constitui un imbold de a continua cu perseverență parcursul său european. Legat de prioritățile propriu-zise, ele sunt urmărite transversal, respectiv toate vizează, într-o anumită măsură, și Republica Moldova. Fie că vorbim despre combaterea terorismului, promovarea agendei digitale, domeniul competitivității sau conectarea

energetică, spațiul UE este un spațiu deschis, care operează în comun cu vecinătatea sa, inclusiv cu Republica Moldova. Și îmi doresc ca bunele practici, lecțiile învățate, principiile și valorile care guvernează politicile noastre comune, inclusiv piața internă și cele patru libertăți fundamentale ale UE, să iradieze pozitiv și în Republica Moldova.

■ **Cum ar putea, totuși, să beneficieze Chișinăul, cât mai concret, de aceste „șase luni românești” la Bruxelles? Ministrul de Externe, Tudor Ulianoschi, afirma într-un interviu că, pentru Președinția română a UE, cel mai probabil se va miza pe organizarea unor reuniuni sectoriale tematice, pe dinamizarea Comisiei moldo-române pe integrare europeană, pe un calendar comun de activități și chiar pe încercarea de a obține un mesaj clar privind perspectiva de aderare a Republicii Moldova. Câte dintre acestea au prins/prind contur?**

■ Pentru Republica Moldova, instrumentul prin intermediul căruia statul de drept poate fi consolidat, iar creșterea economică poate deveni sustenabilă ca urmare a oportunităților pe care le are statul, este Parteneriatul Estic (PaE). Și tocmai în cadrul acestei platforme, pentru cele șase luni de Președinție a UE, România și-a propus un calendar ambițios de reuniuni, prin care să avanseze realizarea unor obiective sectoriale concrete ce ar apropia și ar conecta statele membre ale Parteneriatului Estic de Uniunea Europeană, în domenii precum:

- Digital (organizarea unei ministeriale PaE pentru domeniul economiei digitale, la 28 Februarie 2019) - tema principală va fi armonizarea tarifelor de roaming;
- Energie (organizarea unei ministeriale PaE pentru domeniul energie, la 2

aprilie 2019) - tema principală va fi interconectarea energetică;

- Mediul de Afaceri (organizarea unui Forum de Afaceri PaE, la 11 iunie 2019);
- Transport (organizarea unei ministeriale PaE pentru domeniul transporturi, la 6 iunie 2019).

Toate aceste evenimente vor beneficia de prezența miniștrilor de resort din UE și din cele șase state ale PaE, inclusiv Republica Moldova, precum și de participarea comisarilor europeni responsabili de sectoarele în cauză. Pe lângă aceste reuniuni sectoriale, în luna mai, România va organiza Conferința la nivel înalt, prilejuită de cea de-a zecea aniversare a Parteneriatului Estic. Va fi o dezbatere ce va contribui la consolidarea dialogului dintre UE și partenerii săi estici, dar și la promovarea viziunii post-2020. Acest eveniment va fi, în special, dedicat principalelor reușite ale PaE în decursul celor zece ani de existență.

Evident că, în continuare, evoluția relației dintre Chișinău și Bruxelles depinde, în cea mai mare măsură, de alegerile cetățenilor Republicii Moldova, precum și de hotărârea autorităților în ceea ce privește realizarea agendei de reforme care decurg din Acordul de Asociere și din implementarea Zonei de Liber Schimb. Așadar, din punctul de vedere al României, agenda bilaterală este una mai mult decât consistentă și suntem încrezători că se va materializa, în condițiile în care Republica Moldova va menține același ritm și hotărâre a parcursului european.

Obiectivul strategic al Bucureștiului este de a susține parcursul european al Chișinăului

■ **Ce este astăzi România pentru Republica Moldova? Căci percepțiile sunt în continuare cele mai diverse, de**

la țara-mamă, aliat și avocat strategic, până la potențial agresor care, iată, iarăși ne va ocupa, reparându-ne grădinițele... De aceeași manieră, putem auzi peste Prut că Republica Moldova este un tocător de bani românești, dar și - periodic - un bazin de vot. Unde este adevărul?

■ România nu a făcut niciodată un secret din agenda sa de politică externă în ceea ce privește Republica Moldova: obiectivul strategic al Bucureștiului este de a susține parcursul european al Republicii Moldova, în conformitate cu Parteneriatul strategic bilateral pentru integrarea europeană a țării. Caracterul special al relațiilor bilaterale dintre România și Republica Moldova, determinat de comunitatea de limbă, istorie, cultură și tradiții, oferă cel mai bun fundament pentru dezvoltarea, pe toate palierele, a cooperării dintre cele două state. Din aceste două premise decurg toate proiectele pe care România le realizează în Republica Moldova, proiecte care au descărcare directă asupra cetățeanului și în beneficiul cetățeanului, indiferent de etnia și religia lui, de limba vorbită sau de regiunea geografică în care acesta trăiește. În plus, la calificativele invocate de Dumneavoastră, aș adăuga inclusiv calificativul de principal partener comercial al Republicii Moldova, volumul schimburilor comerciale fiind de aproape două miliarde de dolari. Iar o contribuție decisivă în acest sens, alături de așezarea geografică și istoria comună, a fost adusă de semnarea și implementarea, de către Republica Moldova, a Acordului de Asociere și a Zonei de Liber Schimb.

■ **Ce așteaptă Bucureștiul de la scrutinul din 24 februarie 2019, în situația în care ultima Rezoluție a Parlamentului European are așteptări mari, în special, privind modul și corectitudinea desfășurării acestor alegeri?**

■ Anul 2019 este important pentru Republica Moldova. Miza poate fi destinul democratic al țării, iar exercițiul electoral din februarie 2019 va fi un test major în acest sens. De aceea, voi reitera mesajul transmis recent inclusiv de Ministrul Afacerilor Externe al României, Teodor Meleșcanu, privind respectarea celor mai înalte standarde legate de pregătirea și derularea alegerilor parlamentare.

■ **Cum se răsfrânge, din punctul Dumneavoastră de vedere, situația din Uniunea Europeană la general asupra nivelului de atașament al cetățenilor moldoveni față de proiectul european? Cum putem face - și cum poate face față Europa - tirului de propagandă anti-UE, proliferată de ani buni și nu doar în Republica Moldova? Ori, deja, este o bătălie pierdută?**

■ Republica Moldova a reprezentat un laborator de propagandă, știri false și război hibrid care, de multe ori, furnizează „produse” ce alimentează tirul de mesaje anti-europene. De multe ori, acest tir utilizează ca argument așa-zisa „situație dezastruoasă” din Uniunea Europeană, tocmai pentru a justifica fie lipsa apetitului pentru reforme pe interior, fie lipsa de rezultate concrete sau a unei alternative viabile la proiectul european. Republica Moldova se poate apăra de acest tir, demonstrând prin fapte că poate redeveni un campion al PaE care nu doar beneficiază de oportunitățile oferite de UE, prin regimul liberalizat de vize, Acordul de Asociere și Zona de Liber Schimb, dar și se profilează ca un veritabil vector european prin respectarea normelor și a valorilor europene.

■ **Vă mulțumim pentru interviu și vă dorim o Președinție de succes!**

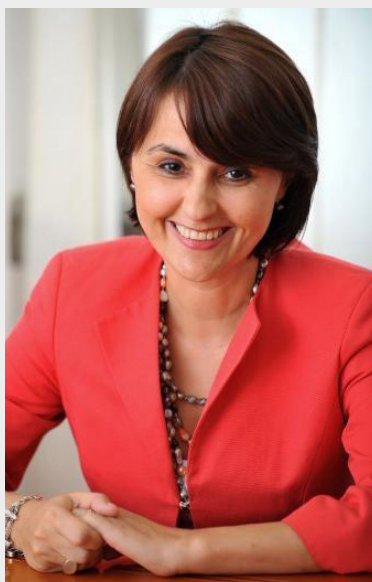
Sorina Ștefârță

Editorial

Prioritățile Președinției române, strâns corelate cu așteptările cetățenilor europeni

ES Luminița Odobescu, Ambasadoare, Reprezentantă permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană

Textul de mai jos este semnat de ES Ambasadoarea Luminița Odobescu, Reprezentanta permanentă a României pe lângă Uniunea Europeană, și a fost publicat pe pagina sa de Facebook pe ultima sută de metri a anului trecut. Am decis să îl preluăm în această ediție a Buletinului informativ, la rubrica „Editorial”, considerând că este elementul ce completează perfect atmosfera actualei Președinții rotative a UE - de la proiecte și priorități până la așteptările și speranțele pe care și le-a pus Bucureștiul în acest prim și plin de provocări mandat, pe care îl exercită în fruntea Uniunii Europene.



La începutul lunii decembrie, Premierul român și întregul Guvern au avut la Bruxelles întâlniri cu Președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker și cu membrii Colegiului Comisarilor. Cu acest prilej, s-au discutat în detaliu principalele dosare și marile mize politice. Totodată, fiecare ministru a aprofundat aspectele specifice în discuții separate nu doar cu comisarii europeni, ci și cu președinții de Comisii și cu raportorii pe principalele dosare din Parlamentul European. În paralel, au existat discuții intense la nivel politic cu toate statele membre, inclusiv în marja Consiliului European, pentru a tatona poziția pe dosarele

majore. În plus, ne-am coordonat intens la nivel ministerial și diplomatic cu Președinția austriacă și am participat, în ultimele două luni, la toate reuniunile de coordonare și trialogurile colegilor austrieci.

„În câteva zile, România preia Președinția Consiliului Uniunii Europene. Ne pregătim pentru acest moment de mult timp, s-au depus eforturi fără precedent, atât din punct de vedere politic, cât și tehnic, administrativ și logistic. Aceste pregătiri s-au realizat în strânsă cooperare cu statele membre și cu instituțiile europene, urmând în mare măsură proceduri specifice pe care le-au parcurs și Președințiile anterioare și care sunt parte a unui ghidaj de care toate statele membre beneficiază, indiferent dacă au deținut sau nu anterior acest mandat.

Aceste aspecte sunt importante pentru a evidenția nu doar faptul că, din poziția de mediator imparțial, România trebuie să cunoască toate mizele și sensibilitățile părților la negocieri, ci și pentru a arăta că, împreună cu Austria, am derulat, credem noi cu bune rezultate, un exercițiu care ne va permite să asigurăm o tranziție corespunzătoare a preluării dosarelor, cu obiectivul de a le duce cât mai repede spre finalizare. La nivelul Reprezentanței Permanente, echipa este completă, am făcut ultimele verificări cu statele membre și instituțiile europene privind stadiul

la zi al dosarelor pe care le preluăm de la 1 ianuarie. Acest exercițiu se realizează în strânsă coordonare cu capitala, care are vederea de ansamblu a întregului proces. De asemenea, calendarul Consiliilor formale și informale a fost finalizat, transmis statelor membre și instituțiilor europene și, totodată, pus la dispoziția publicului interesat. În plus, proiectele agendelor reuniunilor ministeriale din primul semestru al anului 2019 a fost distribuit deja statelor membre, conform practicii. Pentru perioada imediat următoare, s-a făcut planificarea în detaliu a reuniunilor și sunt stabilite preliminar dialogurile cu Parlamentul European (și Comisia).

Revenind la semnificația momentului 1 ianuarie 2019, este important de reamintit că acesta marchează intrarea într-o nouă etapă a statutului României ca stat membru al Uniunii Europene. Este pentru prima dată când asigurăm acest mandat, ne-am pregătit corespunzător și dorim să demonstrăm că toate ingredientele succesului sunt asigurate: mobilizare, angajament, hotărâre clară în asumarea unui rol de mediator imparțial în avansarea către rezultate, dorința de a contribui la consolidarea proiectului european, pe care românii îl susțin prin incontestabile și profund sincere sentimente pro-europene.

Suntem ambițioși, dar și realiști în același timp, având în vedere contextul în care se derulează Președinția noastră, care nu este în niciun caz o situație obișnuită. Vorbim, înainte de toate, de fereastra legislativă limitată pe care o avem la dispoziție pentru negocierile cu Parlamentul European, care în aprilie își suspendă activitatea, înaintea alegerilor europene. Această perspectivă ne obligă să fim pragmatici, tactici și să prioritizăm, ținând cont de așteptările cetățenilor europeni. Cetățenii europeni sunt în mod legitim beneficiarii eforturilor noastre, dar și judecătorii cei mai importanți ai rezultatelor concrete pe care le vom obține la finalul acestui mandat.

O altă particularitate a acestui context este procesul Brexit, care este o provocare generală pentru toate statele membre și instituțiile europene. Desigur, ne dorim ca retragerea Marii Britanii să fie însoțită

de un acord, acest lucru depinde de votul din Parlamentul britanic, de la începutul anului viitor. Ca Președinție a Consiliului UE, România trebuie să fie pregătită pentru scenariile posibile, iar un obiectiv imediat este discutarea și adoptarea celor 14 măsuri de contingență propuse de Comisia Europeană în această luna, aplicabile în cazul lipsei unui acord. Viitorul buget al Uniunii (Cadru financiar multianual) este un alt dosar major, în care dorim să avansăm cât mai mult. Sunt prioritare discuțiile privind arhitectura viitorului buget multianual și cele peste 35 de propuneri legislative sectoriale. Pe o parte din propunerile legislative, acolo unde sunt deja înregistrate progrese, vom încerca să securizăm aceste progrese cu Parlamentul European. Consiliul European din decembrie a trasat Președinției române sarcina de a avansa cât mai mult negocierile pe Cadru financiar multianual, cu obiectivul de finalizare a negocierilor în toamna 2019.

Sibiu este un moment-cheie, unde se va defini viitoarea agendă strategică a liderilor UE. Aceasta trebuie să răspundă provocărilor actuale de natură economică, socială, în domeniul securității și cel al schimbărilor climatice.

Prioritățile Președinției române, grupate pe cei patru piloni - Europa convergenței, Europa siguranței, Europa actor global și Europa valorilor - sunt articulate și strâns corelate cu agenda europeană și cu așteptările cetățenilor europeni. Aceste priorități reflectă asumarea unei situații de fapt și provocările la care trebuie împreună să facem față.

Ca orice Președinție, încercăm să ne pregătim pentru neprevăzut, iar aici comunicarea este extrem de importantă, rămânând inclusiv atenți și vigilenți în privința riscurilor dezinformării, accentuate în context (pre)electoral. România este profund racordată la procesul decizional european și suntem convinși că vom demonstra acest lucru. Așteptăm cu responsabilitate, realism și încredere în forțele proprii debutul acestei Președinții pe care ne-o dorim să fie benefică, în interesul tuturor”.

Misiunea României, în aceste șase luni, este să fie liantul dintre Est și Vest

Radu Magdin, analist politic

Este un nume de referință în analiza politică din România, iar de expertiza sa și a firmei de consultanță pe care o conduce se ține cont nu doar la București, ci și în multe alte capitale, depășind arealul european. Prin produsul pe care îl oferă împreună cu echipa sa, încearcă să prezinte un tablou cât mai realist al regiunii și să anticipeze modul în care ecoul e/ involuțiilor „interne” dintr-o parte a lumii ar putea să influențeze lucruri aparent neinfluențabile, în cu totul altă parte a aceleiași lumi. Pentru că, spune Radu Magdin, directorul Companiei „Smartlink Communications”, astăzi este o iluzie să-ți imaginezi că poți acționa și excela fără a ține cont de viteza, complexitatea și duritatea fenomenelor globale. Despre aceste fenomene la început de 2019 și despre rolul României, dar și al Republicii Moldova în contextul dat este discuția de mai jos. Și pentru că se întâmplă la doar câteva ore după respingerea, de către Parlamentul britanic, a Acordului pe Brexit negociat de către Teresa May cu UE, în mod firesc am început cu - încă - această parte a Uniunii Europene...

Fie ești în club, fie pierzi beneficiile

■ **Domnule Magdin, ce se întâmplă - sau nu se întâmplă - cu Brexit-ul?**

■ Evenimentele din Parlamentul britanic erau previzibile. Premierul Teresa May se confruntă cu o situație imposibilă, de fapt, ea fiind chemată să realizeze o promisiune electorală bazată pe o minciună. Promisiunea-cheie era, simplificat vorbind, că Marea Britanie



va putea să ia înapoi controlul, păstrând beneficiile de dinainte. Or, acest lucru nu se poate: fie ești în club și ai anumite obligații, respectiv și mai puțin control; fie deții controlul dorit, dar pierzi beneficiile - în cazul dat, nu mai ai acces la piața internă a UE. Înțelegerea negociată de Teresa May și echipa sa cu UE era maximum ce se putea face în încercarea de a fi, cum spune vorba din popor, cu fundul în două bărci. În cele din urmă, însă, nimeni nu a rămas satisfăcut, astfel încât au votat împotriva și cei care au fost pro-, și cei care au fost anti-Brexit. Și nu Teresa May se face vinovată de actuala stare de lucruri, ci David Cameron și o serie de populiști, care au venit cu mesaje pe potrivă și destul de eficiente la momentul cu pricina. Și au ajuns unde au ajuns.

■ **Ce ar putea și ce ar trebui să urmeze?**

■ După mine, sunt două variante posibile. Fie faci un al doilea referendum și după aceea acționezi în funcție de rezultatul lui - care ar putea fi unul favorabil rămânerii în UE de data aceasta. Fie o așa-zisă „retragere

dezordonată”, care creează incertitudine legislativă și alte consecințe. Eu înclin să cred că va crește foarte mult presiunea pe un al doilea referendum și că se va încerca o amânare a zilei de 29 martie, anunțată ca data definitivă pentru ruptura de UE. Cert este că un referendum cu un alt rezultat decât în 2014 ar afecta multe calcule atât în Marea Britanie, cât și în afara ei, ale celor care deja au regândit UE fără Londra.

Asistăm la o geometrie foarte variabilă în acest moment

■ **Apropo de calcule, recent polonezii și italienii au anunțat că este posibil să avem o „primăvară europeană” în acest an în Uniunea Europeană, iar aluzia nu era deloc la anotimpul care va să vină... Încotro merge astăzi UE, de fapt?**

■ Lucrurile se complică și în Europa, și în vecinătatea ei, iar unul dintre motivele acestor complicații este că mai toată lumea se uită la știri, pe care fiecare dintre noi le înțelege în funcție de așteptări, convingeri, educație, temeri... Din punctul meu de vedere, problema fundamentală este că avem probleme în SUA care, în prezent, prin Președintele Donald Trump, transmit la nivel global, de la cea mai puternică țară din lume, un semnal clar că o serie de lucruri se joacă, iar anumite principii ar fi discutabile ori disputabile. Iar după orice moment de instabilitate, favorizat de însuși Președintele SUA, o serie de state își vor permite să facă tot ce vor, crezând că Washingtonul este ocupat cu altceva... Parțial, este adevărat, Washingtonul este destul de focusat pe „acasă” și vedem cu toții o retragere - fie declarativă, dacă nu

și în fapte - a americanilor din mai multe dosare globale. În consecință, rămânem cu sentimentul unui sat fără de câini. Nu cred că e tocmai așa, dar percepția este de dezordine și această percepție se va accentua-accelera în 2019, pentru că nu vom vedea mesaje fundamentale diferite de la Washington.

■ **De ce ar conta pentru noi?**

■ Pentru că vom asista la negocieri bilaterale în forță fie între SUA și China - în special, pe dosare comerciale și alte rivalități -, fie între SUA și UE. În situația dată, evident că vor fi alimentate diviziuni deja existente - între Estul și Vestul Europei, între Nordul și Sudul ei... Asistăm la o geometrie foarte variabilă în acest moment, iar în statele-terțe lumea nu este proastă, aici liderii tot se uită la televizor și vor lua deciziile în funcție de acest haos perceput în UE sau global. Urmează alegerile europene din mai - perioadă când Comisia Europeană, aflată pe final de mandat, nu mai poate face prea multe lucruri; când Parlamentul tot se pregătește de plecare. De facto, principalul „driver” va fi Consiliul Uniunii Europene, a cărui Președinție în primele șase luni ale lui 2019 este asigurată de România. Deși nu poți să pui pe umerii României tot ce se va întâmpla în UE în aceste șase luni - nu este vina Președintelui Iohannis dacă pică Guvernul Teresei May -, la fel cum nu poți pune pe umerii UE problemele românești interne.

■ ***Dacă admitem că SUA se retrag tot mai mult din afacerile globale, cine ar putea fi noul „coordonator”, ca să folosim un cuvânt popular la Chișinău?***

■ Nu cred că își va asuma China acest rol de coordonare. Cel mai curând, fiecare va încerca să se consolideze intern să își securizeze influența în propria regiune. UE - în Balcanii de Vest, statele Parteneriatului Estic și Nordul Africii; China - să se impună și mai puternic în Marea Chinei de Sud și în țările vecine, plus că ea are și acest proiect geopolitic

concret, „One Belt, One Road”, conceput ca să asigure o legătură directă între Asia și Europa; iar Statele Unite vor încerca, pe de o parte, să-și soluționeze o serie de probleme interne, iar pe de altă parte - să gestioneze această rivalitate cu China, percepută ca atare și la nivel global, și să împiedice o joncțiune dintre Beijing și Moscova împotriva Washingtonului. În situația dată, pentru mine - ca est-european ce are o afinitate și față de SUA, și față de Europa -, singura problemă ține de faptul că nu se poate face un progres, inclusiv la Washington, fără o coordonare și o cooperare cu partenerii europeni. Evident că pot să existe și interese divergente, dar cred că este greșită, bunăoară, o relație contondentă dintre SUA și Germania, care există și se resimte puternic.

Chișinăul are și nu are noroc cu România la cârma UE

■ ***Cât de încredător sunteți în succesul Președinției române a UE? Și cât de realizabile sunt prioritățile anunțate pentru acest prim mandat european?***

■ Cred că, înainte de toate, misiunea strategică a Bucureștiului stă în încercarea de a obține coeziune, ca valoare europeană. Este o chestiune inclusiv de spirit: și anume, vom reuși, cu eforturi diplomatice, să mai calmăm puțin lucrurile și să le oferim cetățenilor europeni sentimentul că Uniunea Europeană vorbește cu o singură voce?! Astăzi, în multe capitale europene este conștientizată importanța unității și că alternative nu există. Da, este-adevărat că unele capitale încearcă să transmită cancelariilor „tradiționale”, gen Berlin și Paris, semnalul că își doresc un soi de renegociere europeană, în urma căreia vocea lor să fie mai puternică. De aici, și apariția unei noi alianțe strategice, Budapesta-Varșovia, la care s-a adăugat și Roma. Dar este un triunghi circumstanțial, pentru că istoric Roma mereu a fost cuplată cu Parisul și Berlinul... Da, pe moment,

Guvernul italian are nevoie de mai multă flexibilitate pentru a realiza mai multe promisiuni, parțial populiste, făcute în alegerile din 2018. Dar alianțele se mai și schimbă.

■ ***Și în această Europa care - chiar dvs. o confirmați indirect - e mai divizată decât oricând, nu este o utopie să ne propunem drept obiectiv coeziunea?***

■ Mai mult decât divizată, așa zice că Europa este marcată de varii dileme. Criza economică s-a lăsat cu mai multe fisuri asupra fibrei sociale, economice politice a europenilor, a generat mai multă neîncredere și a (re)născut populismul. Astfel încât astăzi criza este una de credibilitate și de percepție... Căci, atunci când în unele state avansul populist constituie 20%, este evident că în aceste societăți lucrurile nu stau deloc bine. Și nu vorbim doar de influență străină, deși se știe că partidele de extremă dreaptă din Europa sunt finanțate, direct sau indirect, de către ruși. Dar este clar că există și o acumulare de frustrare în societate, care se materializează în acest vot de partide populiste și extremiste. Cu atât mai mult, în contextul dat, interesul nostru este să menținem coeziunea grupului european. Iar misiunea României, în aceste șase luni, este să fie acel liant necesar dintre Est și Vest. Cel puțin din punct de vedere ideatic și strategic. Personal, cred și sper că vom reuși. Și Summitul de la Sibiu, sunt convins, va fi un succes.

■ ***Republica Moldova a așteptat Președinția română a UE inclusiv pentru a-și dinamiza propriul parcurs european. Este capabil Chișinăul să beneficieze de această destul de mică, din perspectiva timpului, fereastră de oportunitate?***

■ Chișinăul are și nu are noroc cu România la cârma UE. Are noroc pentru că, în persoana Bucureștiului, are un aliat deschis din toate punctele de vedere față de interesele moldovenești; un aliat care va susține puternic o alianță

proeuropeană postelectorală după alegerile din 24 februarie a.c... Nu are noroc pentru că însuși trendul european nu este unul prea binevoitor față de țările Parteneriatului Estic și nu sunt suficiente poziția și dorința Bucureștiului pentru a schimba atmosfera din UE. Apropos de aceasta, faptul că tocmai în anul celei de-a zecea aniversări a Parteneriatului Estic nu este organizat un Summit al acestui proiect e un semnal politic important în acest sens... În plus, acel *enlargement fatigue*, apărut în anii 2000, s-a accelerat și, oricât s-ar chinui propaganda rusească să prezinte UE ca pe o Putere imperialistă, faptele arată că în capitalele europene există o reticentă puternică față de orice fel de expansiune. A fost făcută o promisiune de euro-integrare pentru Balcanii de Vest, cu o perspectivă pentru anul 2025, dar există o groază de lucruri ce ar trebui să se întâmple și acolo, și în capitalele europene, pentru ca acest proces să aibă finalitate. Partea bună, pentru Balcanii de Vest, este existența perspectivei de aderare, care îți oferă o ancorare în timp - un 2025 care poate fi și 2027, și 2030, depinde de reforme -, dar și sentimentul unei porți deschise. Republica Moldova, Ucraina și Georgia sunt însă într-o buclă și nu prea e clar încotro merg, iar UE mai curând se uită la ele ca la un bun vecin pe care, deși ești dispus să bagi mai mulți bani în el, nu îl vezi ca pe viitor membru.

■ **Chiar dacă nu se recomandă condiționalul, ar fi putut să fie altfel?**

■ Cred că Bucureștiul a încercat să influențeze lucrurile de-a lungul timpului, dar probabil că nici noi nu am fost suficient de puternici ca țară în momentele-cheie. România a încercat să promoveze ideea că Republica Moldova este un stat suficient de mic și destul de apropiat de granițele UE, încât să poată intra aproape neobservat în clubul comunitar, la pachet cu Balcanii de Vest. Nu a reușit însă această operațiune. Iar atunci când s-a conturat Parteneriatul

Estic, lucrurile nu au mai putut fi amestecate. Suntem cu toții prizonierii geografiei. Dar există și celălalt adevăr: dacă ne facem bine temele - și nu în sens strict pedagogic, ci dacă dovedești că ești un bun vecin -, s-ar putea ca la un moment dat să fii surprins de cât de multă cooperare poate să existe. Cea mai grăitoare dovadă este felul în care se realizează Zona de Liber Schimb cu UE și cum au fost depășite, în mare parte, embargourile economice impuse de Federația Rusă.

■ **Este o iluzie să crezi că poți trăi izolat de fenomenele globale**

■ **Care sunt tendințele lumii de azi?**

■ Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie să privim cu ochii cât mai larg deschiși ceea ce se întâmplă în jurul nostru - și să privim mult mai departe de granițele fizice, dar și mentale. Vom vedea atunci, din ce în ce mai distinct, cum ia amploare așa-numitul *asian century*, când o bucată din ce în ce mai mare a economiei mondiale se concentrează în câteva țări foarte puternice din Asia. Iar în paralel - cel puțin, la nivel de percepție - trăim sentimentul că Statele Unite ale Americii s-ar retrage din mai multe zone strategice. Și atunci, în mod firesc, cineva încearcă să umple vidul. Fie că vorbim despre Africa, fie despre Orientul Mijlociu... Cert este că în momentul de față competiția globală este din ce în ce mai acerbă - și Europa de Est nu este pregătită mental pentru ea. Excepție face Polonia, care în ultimii ani a obținut rezultate spectaculoase și care este singurul stat dezvoltat din regiune. În rest, dincolo de discursurile patriotico-naționalist-populiste, vedem un mare vid de leadership și de viziune în Europa de Est.

■ **Dar și de o parte, și de cealaltă parte a Prutului, oamenii preferă să creadă că, dacă vor rămâne mici și tăcuți, nu vor fi atinși de asemenea provocări...**

■ Astăzi este o iluzie să crezi că poți trăi izolat de fenomenele globale, că ele vor trece pe alături. Poate să meargă o perioadă, după care intervine competiția, mai devreme sau mai târziu. Bunăoară, la un moment dat nu va mai fi de lucru la sat și va trebui să te muți la oraș. Ori s-ar putea să trebuiască să te muți în altă țară. Cu cât te pregătești mai mult, cu atât poți să fii competitiv pe mai multe planuri.

■ **Apropos de competiție, cum ați găsit Chișinăul electoral?**

■ Cred că este foarte multă încăpățânare pe cei trei poli politici-cheie și mă tem că, dacă rezultatele sondajelor se vor adevăra, vom avea un parlament blocat și o perioadă ciudată imediat după alegeri. Căci, dacă nimeni nu renunță la orgolii și nu încearcă să meargă spre compromis, fie urmează câteva luni ce se vor solda cu alegeri anticipate, fie vom constata, la capătul aceluiași câteva luni, că cineva și-a consolidat puterea. După mine, este optimă o nouă coaliție pro-europeană, care însă este foarte puțin probabilă din cauza tensiunilor dintre cele partide. Și aceste partide ar trebui să se gândească dacă o asemenea coaliție într-adevăr este atât de dramatică, în situația în care alternativa de guvernare ar putea fi PSRM.

■ **Cum credeți că va fi 2019?**

■ Turbulent - aici, în România, în Europa, în plan global. Ne place sau nu, există anumite tendințe de agresivitate în spațiul public mondial, european și național, care duc polarizarea la extreme. Tocmai de aceea, este imperativ să ne calmăm la nivel de discurs public și să pornim o discuție reală despre provocările care urmează. Iar odată cu aceasta, să reînvățăm să găsim atât de necesarul consens.

■ **Vă mulțumim pentru interviu.**

Sorina Ștefăruță

Opinia expertului



Dionis Cenușă: „Așteptările autorităților moldovenești de la Președinția română a UE sunt mult prea mari”

Președinția română a Consiliului Uniunii Europene a generat așteptări nu doar în UE. „Succesul României va fi și succesul Republicii Moldova”, este convins vicepremierul pentru integrare europeană, Iurie Leancă. Potrivit lui, acest mandat este o ocazie unică pentru a intensifica relația UE - Republica Moldova, de la dialogul politic și procesul de reforme până la proiectele de interconectare energetică și de infrastructură, prin construirea de poduri și autostrăzi. „Pe lângă numeroasele provocări cu care se confruntă UE, România are responsabilitatea și șansa de a menține în prim-planul agendei UE evoluția din vecinătatea sa estică. Nu în cele din urmă, mizăm pe sprijinul Bucureștiului de a genera o dezbatere mai largă în UE despre necesitatea de a oferi Chișinăului o perspectivă clară de aderare”, consideră Iurie Leancă.

Și Prim-ministrul Pavel Filip are așteptări de la actuala Președinție a UE. În cadrul întrevederii cu Teodor Meleșcanu, ministrul român de

Externe, Pavel Filip a menționat că Republica Moldova mizează pe România în consolidarea sprijinului UE pentru realizarea agendei europene a țării noastre. Un mesaj similar șeful Executivului de la Chișinău i-a transmis omoloagei sale de la București, Viorica Dăncilă. „Salutăm intenția Președinției române de a lansa reflecții strategice cu privire la viitorul cooperării cu țările Parteneriatului Estic (PaE). Republica Moldova este interesată ca în viitor PaE să îmbine de o manieră mai armonioasă necesitățile de cooperare tehnică și sectorială cu prioritățile politice pe termen lung ale partenerilor estici, în special, ale celor trei țări asociate”, se spune în scrisoarea semnată de Premierul Pavel Filip.

În ce măsură sunt îndreptățite, dar și realizabile aceste așteptări, într-un context politic la fel de complicat și la Chișinău, și la București, și în Uniunea Europeană? Aflăm de la analistul Dionis Cenușă, expert asociat la „Expert-Grup” și cercetător la Universitatea Justus-Liebig din Gießen, Germania.

Menționăm că articolul este realizat în baza intervenției în direct pe care, în dimineața de 4 ianuarie, Dionis Cenușă a avut-o la Radio „Europa Liberă”.

Despre așteptări și realități

În mod normal, o țară vecină ce are multe relații strânse cu Republica Moldova, așa cum este România, ar trebui să fie un avantaj major pentru îmbunătățirea dialogului nostru cu UE și pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale cu asistența europeană - și aici mă refer, înainte de toate, la interconectarea pe gaze. Însă realitatea este alta. România a preluat Președinția UE fiind pregătită din punct de vedere tehnic, dar nepregătită la nivel politic. De aceea, această Președinție ar putea aduce puține foloase Republicii Moldova. În plus, fiind ea însăși într-o stare slabă, România ar putea să nu aibă capacitatea de a promova agenda pro-Moldova pe parcursul acestei Președinții europene. Și dacă e să ne uităm la prioritățile României pentru cele șase luni de Președinție a UE,

vom observa foarte puține mențiuni legate de Parteneriatul Estic (PaE), din care face parte și Republica Moldova. Deci, cel mai probabil, România nu va putea fi un actor activ în promovarea agendei Republicii Moldova și, totodată, Bucureștiul va fi mai degrabă predispus să închidă ochii la anumite situații de la Chișinău...

Despre capacitatea de a intensifica relația UE-Republica Moldova

Desigur că așteptarea autorităților moldovenești - că Președinția română a UE va putea promova în mod eficient unele mesaje de la Chișinău - este una mult prea mare. Totodată, România și-a asumat într-un fel un angajament moral de a sprijini Republica Moldova în toate demersurile pro-europene ale acesteia. Un angajament moral care, de facto, se află cumva în contradicție cu ceea ce poate face România în realitate, având în vedere că UE este divizată pe multe subiecte pentru care România, fiind ea însăși divizată la nivel politic pe interior, urmează să creeze coeziune și confluență. Însăși circumstanțele europene de astăzi nu-i permit României să aibă resurse tradiționale pentru a se lansa într-un soi de aventură de a promova interesele guvernării de la Chișinău, dacă respectiva guvernare va fi

aceeași după alegerile parlamentare din februarie 2019.

Despre avantajele și beneficiarii Președinției române a UE

În primul rând, depinde de felul în care se vor desfășura alegerile și cine va fi câștigătorul, inclusiv cine va putea forma viitorul guvern de la Chișinău. În al doilea rând, depinde de cât de puternică va fi Opoziția pro-europeană în urma acestui scrutin. Dacă Opoziția obține suficient de multe mandate pentru a crea această empatie față de UE în rândul populației, evident că va exista sprijin pentru reformele pe care UE le dorește pentru cetățenii moldoveni și care până acum fie au fost parțial realizate, fie au fost amânate. Așadar, urmează să vedem bilanțul alegerilor, după care vom putea vorbi despre cât de benefică poate fi în realitate Președinția României la UE. Deoarece, precum am menționat, în cazul în care Opoziția va avea un cuvânt de spus în viitorul Parlament, ultimele luni ale Președinției române a UE ar putea fi foarte benefice Republicii Moldova.

Despre asistența macrofinanciară și posibilă ei restabilire după alegeri

UE are un principiu de bază în raport cu orice țară din vecinătatea sa și nu

numai, și anume: dacă cetățenii aleg o guvernare, atunci Bruxellesul va dialoga cu acea guvernare. Deci, dacă cetățenii Republicii Moldova (indiferent că o vor face fiind mituiți sau nu) vor alege în favoarea unei guvernări ce va fi condusă de către democrați, UE va avea un dialog cu această guvernare și va încerca să restabilească o cooperare normală. Inclusiv revenirea la discuțiile pe marginea asistenței macrofinanciare, precum și referitor la condițiilor pe care guvernarea de la Chișinău încercase să le îndeplinească până la finele lui 2018. Declarațiile Delegației UE de la Chișinău, de asemenea, au fost favorabile ideii că, dacă guvernarea va fi aleasă în mod democratic, atunci se va comunica cu aceasta. Așadar, depinde cât de gravă va fi deraierea de la standardele democratice. Însă, din ce am observat până acum, democrații nu riscă să meargă pe scenarii foarte radicale și probabil că alegerile vor fi în linii mari acceptabile pentru ca UE să discute cu viitoarele partide care vor forma guvernul. Deci, cu cât mai puține bile negre va acumula procesul electoral, cu atât mai mari vor fi șansele ca UE să reia discuțiile despre asistența macrofinanciară, inclusiv cea bugetară pentru Republica Moldova și până la finele anului 2019 să livreze primele tranșe.

Opiniile exprimate de experți în cadrul editorialelor nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) și al Asociației pentru Politică Externă (APE).



Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.



Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.